
Chansons d'amour · CrossingLines

Divendres 25 de setembre de 2020, 20 h · Arts Santa Mònica, Barcelona

Dissabte 26 de setembre de 2020, 19 h · Centre d'Art Lo Pati, Amposta

---

Tensions i cançons per Joan Magrané

Malgrat que alguns gèneres apareguts a la darrereria del segle xx, com ara el moviment *New age* o l'*Ambient*, ens vulguin arrossegar cap a un espai tot recobert de núvols, coixins i moixaines, com en un miratge de calma perpètua, la història de la música és essencialment una història de la inestabilitat, de la tensió.

Com que des de sempre hem tingut aquella mania de convertir el fet musical en un llenguatge tot es veu dominat per la dialèctica i la dualitat: entre les notes, entre les harmonies, entre els ritmes, entre les estructures. Consonància i dissonància, binari i ternari, major i menor, augmentat i disminuït... Tot troba la seva raó de ser en la tensió, en la confrontació, en l'oposició. Les mitges tintes acaben sent passatgeres i de transició, sense importància.

La matèria musical (i el gust musical) sembla que ha anat seguint des del principi el camí de fugir tant com fos possible de la distensió, de la resolució, de la quadratura, de l'encarcament. De l'evidència. Perquè l'art, i la música, clar, quan són més vius és quan es troben al territori de la indefinició, del dubte, del perill, del moviment, del recargolament. De la fugida. De la imaginació. De la tensió.

Ja els polifonistes medievals es van fer forts en l'art d'escapar dels tòpics i van inventar mil i una maneres de cadenciar o d'escapar-ne; la retòrica de finals del Renaixement i del Barroc trobà en el joc sempre inestable de les passions i els afectes un camp sembrat per a la descoberta; els clàssics, lluny del pedestal en què més endavant se'ls apoltronà, totèmics, aparentment inamovibles i intocables, no es van recloure mai en l'academicisme i a la primera de canvi van abraçar tots l'*Sturm und Drang*; Beethoven és el paradigma del trencament i d'aquella dicotomia del monstruós i del sublim; el romanticisme és allà mateix i enllaça per via de Bruckner i Mahler amb Schoenberg i tota la colla; i nosaltres som al cap del carrer (de moment).

I una altra tensió que també sempre ens ha sobrevolat, irresoluble, és aquella que existeix entre la música instrumental i la música vocal. I a mi em sembla que la balança tendeix a decantar-se cap a la segona, i l'altra, la instrumental, viu en un constant intent d'aproximar-s'hi. Un cant que exerceix una atracció fortíssima en el creador, en el músic, i que es troba en l'inici de tot: la veu és el primer instrument, l'únic que no necessita intermediaris, aquell que ens converteix a nosaltres mateixos en font sonora, aquell que connecta amb l'oïdor de manera més directa, íntima i sincera.

Durant segles i més segles el cant dominà el món de les orelles i els instruments generalment es veien relegats a un rol secundari, d'acompanyament. I de cantar només un vam passar de cop a cantar en grup, una idea que es troba, potser amagada però ben latent, en la base d'un dels cims de la música instrumental, la simfonia: les quatre veus que són la secció de cordes. També les darreres sonates de Beethoven s'omplen d'ariosos i arietes, com volgent fer del teclat una veu. O la idea fulgurant del "recital" de piano, com si aquest instrument impossible, antinatural, pogués cantar, i que Liszt convertí en realitat. I, més recentment, allò que anomenem

"tècniques esteses" dels instruments que, tot aprofundint en la complexitat de l'interior del so, ens acosten per via mecànica a les rugositats infinites, originals i intransferibles, de la veu humana. Així també les troballes electroacústiques.

I per què vam començar a cantar? Què hi ha darrere de tot plegat? A mi em sembla clar, només cal fer una ullada al repertori. Ja sigui mirant a l'altre, als altres, cap al Cel o cap a la Terra, sempre es tracta del mateix, de la tensió de les tensions: allò que ens mou, allò que mou el sol i les estrelles.

Joan Magrané, compositor